

вязи и взаимовлияния интересов и выявление возникающих угроз. Этой целью комплекс практических задач, направленных на выявление и оценку определенных состояний движения системы и среды ее окружающей. Перечислим наиболее значимые из них - это определение и:

оценка ключевых параметров исследуемой системы;

установление действия параметров закона функции реализации интересов;

оценка параметров движения внешней и внутренней среды;

оценка ключевых параметров интересов;

кинетика опасности внешней среды

оценка оптимального уровня защиты интересов (достаточного уровня безопасности среды) и др. [1, с. 321-324].

Сегодня украинское общество нуждается в выработке и понимании объективности процессов развития сложных систем с учетом оценки ключевых интересов. Нарботка и реализация таких знаний позволят своевременно оценивать и правильно отражать положительные и отрицательные тенденции современности.

Література

1. Минаев Г.Г. Безопасность организации: Учебник. – К.КНТ, 2009. – 440с.

Морозова А.А., Матвійчук В.І.

СУТНІСТЬ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Проблема дослідження можливостей ефективного функціонування підприємств в умовах ринкової економіки являється на сьогодні однією із самих актуальних для всіх господарюючих суб'єктів.

Пошук у нестабільному зовнішньому середовищі шляхів забезпечення життєздатності підприємств, що опинилися в кризовій ситуації, та прийняття рішень по виходу з кризи отримало назву «антикризове управління».

Проблемам антикризового управління присвячено значну кількість наукових робіт. Проте, як правило, вони стосуються антикризового управління окремими підприємствами або ж соціально-економічними системами.

Але на сьогодні поняття антикризового управління досить розпливчате і багатозначне. В одних випадках під ним розуміють управління підприємством в умовах загальної кризи економіки, в інших – управління підприємством, що потрапило в кризову ситуацію в результаті незадовільного менеджменту, у третьому випадку – управління підприємством на порозі банкрутства, у четвертому – у період банкрутства [3]. Таким чином, проблема формування системи антикризового управління як окремого специфічного виду управління потребує конкретного пояснення. Чітке визначення кризового стану завжди викликало дискусії серед практиків і науковців, оскільки не кожна негативна ситуація в діяльності підприємств призводить до кризи. Тому дослідження питань анти-

кризового управління доцільно починати з визначення поняття «криза». А. Чернявський вважає, що криза — це переломний етап функціонування будь-якої системи, коли вона піддається впливу ззовні або зсередини, що потребує від неї якісно нового реагування. Основна особливість кризи полягає в тому, що вона загрожує руйнацією системи (частково або повністю) [6, с. 4].

Ю. Розенталь зазначає, що криза – це ситуація, яка характеризується високою небезпекою, станом невпевненості, відчуттям невідкладності [4, с. 145]. Таким чином, можна зробити висновок, що криза – це ситуація, яка виникає внаслідок впливу зовнішніх або внутрішніх факторів і призводить до негативних наслідків.

Так, головним виходом з кризового стану підприємства вбачаємо у антикризовому управлінні, тому необхідно визначити сутність антикризового управління. Сутність антикризового управління в літературі практикується теж неоднозначно.

Вітчизняні економісти трактують поняття «антикризове управління» по-різному. Е. Уткін антикризове управління розглядає як таке, що спрямоване на попередження важливих важких ускладнень у ринковій діяльності підприємства, забезпечення його стабільного, успішного господарювання з орієнтацією розширеного відтворення на найсучаснішій основі та власних збереженнях [7, с. 13].

Протилежної точки зору дотримуються С. Беляєв і В. Кошкін, які антикризове управлінням трактують як сукупність форм і методів реалізації антикризових процедур щодо конкретного підприємства-боржника [2, с. 95]. Тобто, в даному випадку розглядається лише процес ліквідації наявної кризи на підприємстві без попереднього її передбачення. В. Король визначає антикризове управління як здатність фірми конструктивно реагувати на зміни, що загрожують її нормальному функціонуванню [3, с. 4].

На думку Лігоненко Л.О. під антикризовим управлінням слід розуміти постійно діючий процес виявлення ознак кризових явищ і реалізацію генерального плану недопущення поширення цих явищ і стагнації розвитку суб'єкта господарювання протягом усього періоду його функціонування [5, с. 68]. В свою чергу, професор Курошеєва Г.М. визначає антикризове управління як сукупність зовнішніх та внутрішніх впливів на підприємство, яке здійснюється на усіх стадіях його життєвого циклу для запобігання зниження його конкурентної переваги (при слабких ознаках кризового стану) або її відновлення, якщо підприємство вже знаходиться у кризовому стані [4 с.98].

Найбільш обґрунтованим є підхід до трактування антикризового управління А. Грязнової. Автор пропонує розглядати його як систему управління підприємством, яка має комплексний системний характер і направлена на запобігання або усунення несприятливих для бізнесу явищ з допомогою використання всього потенціалу сучасного менеджменту, розробки і реалізації на підприємстві спеціальної програми, що має стратегічний характер, яка дозволяє усунути тимчасові труднощі, зберегти і примножити ринкові позиції за будь-яких обставин, спираючись в основному на власні ресурси [1, с. 7].

Отже, антикризове управління – це ефективний менеджмент, який дає можливість вивести підприємство з кризи; це сукупність заходів, спрямованих на досягнення чи відновлення платоспроможності, ліквідності, прибутковості і конкурентоспроможності підприємства і які здатні привести підприємство до фінансового оздоровлення.

Враховуючи вище викладене можна сказати, що антикризове управління підприємством слід розглядати в двох аспектах:

- по-перше - це комплекс профілактичних заходів, спрямованих на попередження фінансової кризи: системний аналіз сильних та слабких сторін підприємства, оцінка ймовірності банкрутства, управління ризиками (виявлення, оцінка та нейтралізація), впровадження системи попереджувальних заходів;

- по-друге - це система управління фінансами, спрямована на виведення підприємства з кризи, в тому числі шляхом проведення санації чи реструктуризації суб'єкта господарювання.

Таким чином, антикризове управління – це певним чином організований вид менеджменту, який націлений на запобігання ендогенного та екзогенного негативних впливів на підприємство, з метою подолання ознак кризового стану підприємства протягом всього його періоду функціонування, за допомогою добре налагоджених економічних, нормативно-правових та методологічних механізмів.

Література

1. Антикризисный менеджмент / Под. ред. А.Г. Грязновой. – М: Тандем; ЭКМОС, 1999. – 368с.
2. Базаров Г.З., Беляев С.Г., Белых Л.П. и др. Теория и практика антикризисного управления: Учебник для ВУЗов / Под ред. С.Г. Беляева, В.И. Кошкина. – М.: Закон и право; ЮНИТИ, 1996. – 468с.
3. Король В.С. Антикризовий менеджмент в умовах ринкової трансформації економіки / НАН України; Ін-т регіон досліджень. – Л., 2001. – 20с.
4. Курошеева Г.М. Теория антикризисного управления предприятием / Под. ред. Г.М. Курошеева // учеб.пособие. – СПб.: Речь, 2002. – 372с.
5. Лігоненко Л.О. Антикризове управління підприємством / Під ред. Л.О. Лігоненко, М.В. Тарасюк, О.О. Хіленко // навч. посібник. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005. – 377 с.
6. Чернявський А. Д. Антикризове управління підприємством: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2006. — 256 с.
7. Уткин Э.А. Антикризисное управление. – М.: Тандем; ЭКМОС, 1997. – 400с.